

КАКО ПОМОЋИ УЧЕНИЦИМА ДА ИМАЈУ ДОБАР УСПЈЕХ У НАШОЈ ШКОЛИ

Унутарлични фактори успјеха

1. МОТИВАЦИЈА за учење би требало да је УНУТРАШЊА (наспрот спољашња).

Код унутрашње мотивације ученик учи због себе а не због другог (тате, маме, професора итд), зна шта жели и иде према том циљу покретан сопственом енергијом и вољом. Центар који га покреће је у њему.

Награде и казне за сопствено понашање су у његовим рукама, а не у рукама неког другог. Уколико осјећа задовољство собом, испуњење постигнутим - његово самопоштовање расте, он постаје здравији, лакше остварује циљеве и постаје зрелији.

- Упутство за ученике – прочитајте увод! Неколико пута!
- Видите гдје је ваша мотивација за учење.
- Које награде и казне имате у својим рукама? Како награђујете сами себе а како се кажњавате?

2. Утицај ОСЈЕЋАЊА

Што је више добрих, позитивних осјећања везано за досадашње школовање, то је боље, ученик се осјећа сигурније у своје способности и лакше постиже успјех. Што је више лоших осјећања која су повезана са учењем и досадашњим постигнућима, то ће бити више отпора према школи, учењу, професорима, задацима и сл.

- Упутство за ученике – треба да знате сљедеће: свака емоција може да се веже уз сваки садржај, ако је професор дао јединицу за показано (не) знање, а то у теби створило отпор, мржњу или љутњу, то може бити разлог да касније не волиш тог професора, или никада не научиш математику. За почетак – буди свјестан својих емоција, потражи савјет у стручној служби... Све емоције су у реду; не треба потискивати емоције; проблем настаје када смо заковани на једној од њих и не можемо даље или ако нека од њих доминира нашим животом, нарочито ако су то негативне емоције.

3. УВЈЕРЕЊА

Увјерења су закључци о себи, другима, свијету и животу, створени на основу доживљаја животних догађаја. Увјерења о себи и својим способностима су формирана у току одрастања и постизања циљева у школи и животу. Код неког су негативна и можемо их звати убјеђењима (метафорично - воде...у...биједу = слабе), код неког позитивна и зваћемо их увјерењима (метафорично – воде ...у ...вјеру = јачају). Негативана су нпр: „Ја то не могу“, „Ја нисам способан за то“, и резултат је да сами себи одузимамо снагу и затварамо врата и прије него смо дошли до њих. Позитивна увјерења као нпр. „Ја то могу“, „Ја сам дорастао томе“, „Ја сам способан за то и то“, дају снагу и отварају врата за било који задатак – унапријед!

- Упутство за ученике – као прво, важно је самопоштовање и позитивна слика о себи. Мораш вољети себе. Прави став је „Ја то могу!“ „Вјерујем у себе!“ „Дорастао сам свим захтјевима које пред мене поставља ова школа!“ „Ја сам успјешан!“ Обично о овим темама не размишљамо и потребан је контакт са неким стручним лицем за поправљање ове грешкице у софтверу. Зато постоји стручна служба у школици.

4. ИНТЕРЕСОВАЊА

Шта ме стварно интересује у животу? Шта стварно волим да радим у животу? Ова питања омогућују да откријемо шта је то што нас стварно, али стварно, ИНТЕРЕСУЈЕ, да радимо у животу и шта је то што стварно ЖЕЛИМО да БУДЕМО. Неки од нас знају од самог почетка шта желе да буду, неки опет не. Лакше је када знате, јер онда знате у ком смјеру путујете.

- Савјет за ученике – одговори на постављена питања са почетка овог пасуса, не једном већ из дана у дан. Неко од вас то зна од почетка школовања, неко тек треба да открије.

5. СПОСОБНОСТИ

Ученици ове школе располажу са довољно развијеним способностима да постигну одличан успјех јер се из године у годину у школу уписују одлични или врлодобри ученици. Од битних способности, битне су интелектуалне, али и оне базиране на њима као нпр. способност учења, читања, способност памћења. Ове способности се могу развијати и увјежавати.

- Савјет за ученике – знајте да све може и треба да се усавршава, и још нешто – нема краја усавршавању. Ако мислиш да имаш проблема са способностима, обично се вараш јер систем увјерења веома утиче на све дијелове структуре личности, а нарочито на способности. Негативне емоције везане са искуства из досадашњег школовања тракође понекад веома ометају испољавање способности. Такође, треба да знаш да не постоје само интелектуалне способности, постоји више врста способности. Посјетите стручну службу и распитај се о овоме..

6. ЖИВОТНИ СТАВ

Оптимизам и песимизам су два погледа на свијет, углавном позитиван и углавном негативан. У резултатима истраживања показује се да је поглед на живот, један или други, сам по себи један од најбитнијих фактора успјеха у школи, животу или оздрављењу! Оптимисти показују бољи успјех у школи и лакше се опорављају. Будите оптимисти!

- Савјет за ученике - будите оптимисти у вези сопственог успјеха! Вјеруј у позитивно, добро, у себе и своје постигнуће у школи.

7. ЖИВОТНО ИСКУСТВО

Позитивно или негативно у вези нечега, овдје учења и успјеха. Већ је речено нешто о томе код приче о осјећањима и систему вјеровања. Све што смо доживјели, све што смо осјетили је забиљежено, запамћено, похрањено у нашем сјећању и дјелује на све што сада доживљавамо. Лоша искуства су искуства уз која су везане негативне емоције, добра искуства су они доживљаји уз које су везане добре, позитивне емоције. Ова искуства непрекидно трују нашу свијест (негативна) и непрекидно је оздрављују (позитивна). Ништа што сте доживјели није нестало, све је присутно и отворено.

- Савјет за ученике – Људи, уопште, личе на грађевину која се стално гради. Зрелост се постиже временом, зрелост је циљ коме теже и ваши родитељи и ваши професори и ви сами. Зрелост се рађа - не на основу онога шта доживите, него на основу онога шта закључите о себи, другима, животу на основу тога.

8. НИВО АСПИРАЦИЈЕ

Овај појам из теорије мотивације се односи на ниво циљева који особа поставља себи. Неко себи поставља високе циљеве и веома је амбициозан: „Желим да имам одличан успјех у средњој школи“. „Желим да завршим факултет !“. Неко други себи поставља ниске циљеве:“Само да се провучем у овом разреду!“ Особе са ниским нивоом аспирације, као што је и за очекивати, постижу слабији успјех у школи јер се програмирају на слабији успјех. Особа се може програмирати и да постигне одличан успјех.

- Савјет за ученике – боље је да пред себе постављате високе циљеве, него ниске. Боље је да планирате живот него да само чекате шта ће вам плима живота нанијети.. Боље је да постављате циљеве које желите да остварите, као вид планирања живота, него да вам неко други одређује шта и докле треба да напредујете.

9. ТИПОВИ ТЕМПЕРАМЕНТА

Темперамент је дио структуре личности везан за појаву, трајање, интензитет емоција и емоционални живот уопште. Постоје четири основна типа темперамента:

Сангвиник – главна оријентација овог темперамента је ЗАБАВА и дружење – „Главно је да се забављамо!“.

Колерик – основна оријентација овог темперамента је да ствари буду по његовом – „Главно је да сам ја вођа“!

Меланхолик – главна оријентација овог темперамента је САВРШЕНСТВО – „Ја морам бити савршен!“

Флегматик – главна оријентација овог темперамента је потреба за МИРОМ – „Главно је да је мирно!“ „Све може и сутра да се уради!“

Постоји и интерперсонална и интраперсонална игра међу темпераментима, сложенија за образлагање, али укратко - међусобној комуникацији између људи неки темпераменти се подржавају, неки су у сукобу. Тако:

- Ако сте ученик – сазнајте који је ваш тип темперамента. Обратите се психологу, нађите интересантне књиге, размишљајте..

10. ВЈЕШТИНЕ

Неки ученици познају и имају развијене вјештине учења, неки немају. Они иза себе имају већ десетак година учења и њихов стил учења је већ изграђен. У школи им нудимо (у првом разреду) неколико часова о овој тематици. Сљедеће вјештине учења помажу у постигнућу:

- Постављање циљева и досљедност у њиховом остваривању. Планирање учења.
- Самоконтрола и могућност одлагања задовољства, „Прво посао онда забава!“
- Радне навике насупрот хаотичног приступа, одуговлачења, стихијског, кампањског учења
- Кориштење савремених начина вођења забиљешки – „мапе ума“, умјесто досадашњег писања биљешки на табли, учење како се учи...

Средински утицаји

11. СРЕДИНА И УТИЦАЈИ

Врло важан фактор успјеха јесу и средински утицаји. Нешто од тога је и поменуто.

- Тамо гдје су професори имали већа очекивања од ученика, они су постизали и бољи успјех.
- Тамо гдје је средина љепша, оплемењена – за очекивати је бољи успјех
- Тамо гдје су односи уређенији – за очекивати је бољи успјех
- Ако је у одјељењу атмосфера пријатна, односи између ученика позитивни – ученици имају бољи успјех
- Односи у породици су посебна ставка, због блиских интимних веза међу члановима породице емоције су интензивније и догађаји имају већу вриједност него у кругу познаника, што се све прелама преко психе ученика, појачавајући или слабећи набројане карактеристике

Поштовани ученици, надам се да ће овај кратки материјал о постигнућу помоћи свима да постанемо зрелији, одговорнији и слободнији људи. Ако ће ово писамце да да допринос томе, ја сам дио свог посла већ обавио. Хвала и заједно можемо још и више.

С поштовањем,
Драган Пуцар, школски психолог, Медицинска школа Бањалука